

Uchwała Nr 375/14
Rady Gminy Opatówek
z dnia 28 lutego 2014r.

w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego
na lata 2014-2015

Na podstawie art. 18 ust.1 Ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym /Dz.U. z 2013r., poz. 594 ze zm. / oraz art.2 ust.4 pkt 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego /Dz.U. z 2011r. nr 231, poz. 1375 ze zm./ i § 4 pkt 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego /Dz.U. z 2011r. nr 24, poz. 128/ Rada Gminy Opatówek uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2014-2015 stanowiący załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Opatówek.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

GMINNY PROGRAM OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO

NA LATA 2014-2015

I . WPROWADZENIE

Podstawą opracowania Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2014-2015 jest:

- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego/ Dz.U. z 2011r. nr 231, poz. 1375 z późn. zm./
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego /Dz.U. z 2011r. nr 24, poz. 128 ze zm./
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej /Dz.U. z 2013r. poz. 182 ze zm./
- Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym / Dz.U. z 2013r., poz. 594 ze zm./
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych / Dz.U. z 2008r.nr 164 poz.1027 ze zm./
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi / Dz.U. z 2012r. poz. 1356 ze zm./
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie /Dz.U. nr 180 poz. 1493 ze zm./

Dostrzegając pilną potrzebę ochrony zdrowia psychicznego Rada Ministrów rozporządzeniem z dnia 28 grudnia 2010r. przyjęła Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego, którego istotnym celem jest promocja zdrowia i zapobieganie zaburzeniom psychicznym oraz zapewnienie wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2014- 2015 oparty jest na zasadzie integracji działań na rzecz poprawy i utrzymania zdrowia społeczności lokalnej ze szczególnym uwzględnieniem promocji zdrowia psychicznego.

Ochrona zdrowia może być realizowana przez różne podmioty i w różnych miejscach, począwszy od zakładów opieki zdrowotnej, poprzez szkoły, zakłady pracy, organizacje pozarządowe i społeczność lokalną. Działania na rzecz ochrony zdrowia psychicznego mają więc tym większe szanse powodzenia im więcej jednostek, grup społecznych w nim uczestniczy. Przyjmuje się, że współpraca w każdej dziedzinie wymaga inicjatyw, zrozumienia i wzajemnego zainteresowania. Dlatego też w działaniach na rzecz zdrowia psychicznego liczy się każdy mieszkaniec indywidualnie oraz grupowo, rodziny, pracownicy zakładów pracy i cała społeczność lokalna. Stan zdrowia psychicznego społecznego społeczeństwa zależy w dużej mierze od tego, jaki prowadzą styl życia oraz co robią, aby swoje zdrowie zachować i chronić.

Na podstawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego ustalono, że zdrowie człowieka zależy od wielu wzajemnie powiązanych czynników, wśród których wyróżnia się:

- styl życia - ok. 50%

udziału, -środowisko fizyczne (naturalne oraz tworzone przez człowieka) i społeczne życia, pracy, nauki - ok. 20%

-czynniki genetyczne (dziedziczne predyspozycje wrodzone, cechy systemu immunologicznego)- ok. 20%

-działalność służby zdrowia - ok. 10%.

Do ważnych przesłanek zachowania zdrowia należą także warunki społeczno- ekonomiczne. Ludzie żyjący w złych warunkach społeczno-ekonomicznych, osoby niepełnosprawne, z przewlekłymi chorobami somatycznymi oraz ludzie, którzy przechodzą zmiany życiowe, takie jak np. utrata pracy, rozwód, śmierć kogoś bliskiego, w większym stopniu narażeni są na zaburzenia psychiczne i problemy ze zdrowiem psychicznym. Osoby z grupy ryzyka mają też trudności z integracją społeczną, ze znalezieniem pracy oraz częściej korzystają z opieki społecznej przez dłuższy czas.

Ochrona zdrowia psychicznego rozpatrywana jest więc jako strategia zdrowego stylu życia, której niejako twórcą jest każdy człowiek, za którą jesteśmy odpowiedzialni my sami, a nie tylko system opieki zdrowotnej, czy pomocy społecznej.

W ochronie zdrowia psychicznego przywiązuje się ogromną wagę do jednostkowej odpowiedzialności za zdrowie człowieka. Każdy człowiek dokonuje w codziennym życiu wyborów, które bądź szkodzą zdrowiu, bądź je wspomagają. Rodzaj podejmowanych decyzji zależy niewątpliwie od człowieka. To jednak, jakie ma możliwości wyboru, uzależnione jest już od szeregu czynników, na które często sam nie ma wpływu. Promocja zdrowia jest więc procesem zmierzającym do zachowania zdrowia. Działania promocyjne i profilaktyczne często w mniejszym lub większym stopniu zachodzą na siebie.

Profilaktyka - jest jedną z procedur integrowania w rzeczywistość społeczną i świadomość kształtowania rozwoju tej rzeczywistości.

II. DIAGNOZA OBSZARU OBJĘTEGO PROGRAMEM

Gminę Opatówek zamieszkuje według stanu na dzień 31.12.2013r. - 10.708 mieszkańców. Z dokumentacji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Opatówku wynika iż z pomocy społecznej w różnej formie w roku 2013 korzystało 258 rodzin, w tym 741 osób. Wśród osób korzystających z pomocy społecznej z tyt. długotrwałej choroby / 129 rodzin - 337 osób w tych rodzinach i z tyt. niepełnosprawności 115 rodzin / 317 osób w tych rodzinach/ - 67 osób to osoby chore psychicznie, w tym upośledzone umysłowo.

W odniesieniu do przytaczanej wcześniej definicji zdrowiem psychicznym jest nie tylko brak zaburzeń psychicznych, ale również taki stan, w którym osoba jest świadoma swojego potencjału, może radzić sobie z problemami, stresem, może efektywnie pracować i funkcjonować w społeczeństwie. Z diagnozy pracowników GOPS wynika, że duża ilość osób mających problemy psychiczne nie korzysta z pomocy społecznej. Tak więc nie jest znana dokładna liczba osób chorych psychicznie na terenie gminy. Z danych statystycznych przedstawionych w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia wynika, że w okresie od 1990r. do 2007r. wskaźnik rejestrowanego rozpowszechniania zaburzeń psychicznych wzrósł o 119%. Możemy przypuszczać, że w naszej Gminie wskaźnik ten kształtuje się podobnie.

Na terenie Gminy Opatówek działają 2 Ośrodki Zdrowia, posiadające 5 gabinetów lekarskich świadczących pomoc medyczną. Z pomocy lekarza o specjalności psychiatra mieszkańcy gminy korzystają w Kaliszu, jak również z poradnictwa psychologicznego i rodzinnego. Na terenie powiatu kaliskiego funkcjonuje 1 Środowiskowy Dom Samopomocy w Liskowie,

gdzie osoby skierowane mogą uzyskać profesjonalną pomoc i wsparcie. Ośrodek Wsparcia - Środowiskowy Dom Samopomocy im. Jana Pawła II mieszczący się w Liskowie przy ul. Twórców Liskowa 3 jest jednostką organizacyjną powiatu kaliskiego i jest jedynym takim Domem w naszym powiecie. Przeznaczony jest dla osób, które z powodu niepełnosprawności intelektualnej lub choroby psychicznej mają trudności z prawidłowym funkcjonowaniem w środowisku rodzinnym i społecznym. Dysponuje 15 miejscami dla osób przebywających okresowo w systemie całodobowym oraz 35 miejscami dla uczestników przebywających w Domu w systemie dziennym. Dom zapewnia dowożenie uczestników oraz posiłek przygotowywany w ramach terapii kulinarnej codziennie dla osób przebywających w Ośrodku Wsparcia korzystających z dziennych specjalistycznych usług. Osoby korzystające z usług w Ośrodku Wsparcia uczestniczą również w prowadzonych przez terapeutów zajęciach dostosowanych do umiejętności poszczególnych osób. Są to terapia zajęciowa, terapia ruchowa(spacer, zabawy, wycieczki), opieka pielęgnarska (higiena osobista, porządk), konsultacje lekarza psychiatry. W 2013r. do Środowiskowego Domu Samopomocy w Liskowie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatówku skierował 10 osób, 1 osoba ubezwłasnowolniona oczekuje na decyzję Sądu w zakresie umieszczenia w ŚDS w Liskowie. W 2013r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatówku ponosił odpłatność za pobyt w Domach Pomocy Społecznej za 5 osób chorych psychicznie, w tym upośledzonym umysłowo. Udzielił również wsparcia i pomocy w formie usług specjalistycznych dla 1 osoby.

Działający na terenie gminy Opatówek Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udziela pomocy w miarę swych możliwości w różnej formie dla wszystkich mieszkańców w tym także mającym problemy ze zdrowiem psychicznym. W Ośrodku zatrudniony jest na umowę zlecenie Psycholog kliniczny, który udziela konsultacji psychologicznych dla mieszkańców/ w 2013r. udzielono pomocy w formie 7 konsultacji psychologicznych zarówno dla dzieci, młodzieży jak i dorosłych/. Na terenie powiatu kaliskiego funkcjonuje również 1 Zakład Aktywności Zawodowej "Swoboda", którego celem jest zatrudnianie i kompleksowa rehabilitacja osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Zadaniem Zakładu jest przygotowanie do życia w otwartym środowisku oraz pomoc w realizacji pełnego, niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia na miarę indywidualnych możliwości pracowników ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności / autyzm, upośledzenie umysłowe, choroba psychiczna/. W 2013r. w ZAZ "Swoboda" uzyskało zatrudnienie 2 mieszkańców Gminy Opatówek / skierowanych przez GOPS/.

III. ADRESACI PROGRAMU

Głównymi adresatami przedsięwzięć i inicjatyw zmierzających do poprawy stanu zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym są:

- wszyscy mieszkańcy Gminy
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Gminny Ośrodek Kultury
- Zespół Ekonomiczno Administracyjny Szkół Gminy Opatówek
- Urząd Gminy
- uczniowie, wychowankowie Szkół

Zachowania zdrowotne są przejawem wzorów rodzinnych, tradycji, mody, niewiedzy, przyzwyczajenia itp. Stąd działania zawarte w Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego

zostały tak sformułowane, by położyć nacisk na działania zapobiegawcze, dotyczące w szczególności profilaktyki przeciwdziałające zachowaniom szkodliwym dla zdrowia psychicznego i fizycznego.

Pragniemy przede wszystkim promować zdrowie i dlatego działania zostały skoncentrowane na placówkach oświatowych.

Promowanie właściwych zachowań życia w odniesieniu do dzieci i młodzieży, szczególnie w środowisku nauczania i wychowania należy uznać za zadanie pierwszoplanowe. Nasze dzieci, młodzież i właściwie przekazane wzorce postępowania, to początek zdrowego odpowiedzialnego społeczeństwa.

IV. CELE I SPOSOBY REALIZACJI PROGRAMU

1. Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym.

Upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu:

- współpraca z instytucjami działającymi na rzecz zdrowia psychicznego
- prowadzenie kampanii informacyjnych o zagrożeniach dla zdrowia psychicznego, zgodnie z potrzebami i aktualną sytuacją zdrowotną min. poprzez plakaty, ulotki
- prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych wg przyjętego programu
- zapobieganie zaburzeniom psychicznym
- propagowanie w szkołach idei ochrony zdrowia psychicznego
- podejmowanie działań prewencyjnych w sytuacji przewlekłego stresu
- stworzenie szerokiego poradnictwa dla rodzin z problemem uzależnień
- prowadzenie działań skierowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych promujących styl życia korzystny dla zdrowia psychicznego
- zapobieganie przemocy w rodzinie, w szkole i w środowisku lokalnym wg przyjętego programu
- prowadzenie działań informacyjno- edukacyjnych, w tym szkoleń dot. zdrowego stylu życia oraz podejmowanych działań sprzyjających zachowaniu zdrowia psychicznego

Zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi

- prowadzenie kampanii informacyjnych, której celem jest wywołanie postaw zrozumienia i akceptacji dla osób z zaburzeniami psychicznymi, przeciwdziałania dyskryminacji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi
- organizowanie uroczystości i innych spotkań o charakterze integracyjnym
- współpraca z innymi instytucjami działającymi na rzecz integracji
- popieranie inicjatyw angażujących dzieci i młodzież oraz rozwijających ich różnorodne zainteresowania

Organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego

- zwiększenie dostępności do świadczeń zdrowotnych z zakresu porad psychologicznych i psychiatrycznych
- współpraca z instytucjami w celu udzielenia wsparcia w sytuacjach kryzysowych

2. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym

Upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej

- zwiększenie dostępności w dostępie do udzielanych bezpłatnych świadczeń w zakresie porad psychiatrycznych
- wspieranie działań osłonowych pomocy społecznej zapewniające bezpieczeństwo socjalne ofiarom przemocy domowej
- organizowanie specjalistycznych usług opiekuńczych

V. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Corocznie będzie opracowywane sprawozdanie roczne z wykonania zadań ujętych w Programie wg informacji przekazanych przez podmioty realizujące poszczególne zadania.

VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania zadań zawartych w Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2014-2015 dla Gminy Opatówek są środki własne Gminy, środki finansowe z Narodowego Funduszu Zdrowia, środki finansowe świadczeniodawców usług medycznych. W toku realizacji programu zakłada się możliwość pozyskania środków finansowych z zewnątrz, w tym środków w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

VII. PROGNOZOWANE EFEKTY

- pogłębienie wiedzy społeczności lokalnej oraz zrozumienie i akceptacja osób z zaburzeniami psychicznymi
- kształtowanie zachowań, stylów życia oraz radzenie sobie w trudnych sytuacjach życiowych
- zwiększenie dostępności do świadczeń w zakresie porad psychicznych i psychiatrycznych

VIII. PODSUMOWANIE

Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2014-2015, ma za zadanie zaprezentowanie przyszłym realizatorom wykazu problemów, które należy dostrzegać wokół siebie oraz listę celów, kierunków działania, które winny być uwzględniane dla osiągnięcia poprawy stanu zdrowia mieszkańców gminy Opatówek podczas podejmowania różnych działań prozdrowotnych.

Przedstawiając niniejszy program należy stwierdzić, że niektóre elementy są już realizowane. Szereg propozycji wybiega jednak w przyszłość, a ich realizacja musi być rozłożona w czasie.

UZASADNIENIE

do Uchwały Nr 375/14

Rady Gminy Opatówek

z dnia 28 lutego 2014r.

w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego

na lata 2014-2015

Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego obejmuje realizację zadań dotyczących: promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym, zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym oraz kształtowanie wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji

Prowadzenie działań określonych w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego w należy do zadań własnych samorządów gmin i realizowane jest w postaci Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego uchwalanego przez Radę Gminy.

W związku z powyższym wywołanie niniejszej uchwały jest uzasadnione.